

УДК: 657.1

Т.А. Веселовська, магістрант, V курс, гр. ОАМ-21, ФОФ
Науковий керівник – к.е.н., доц. С.М. Лайчук
Житомирський державний технологічний університет

ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Гарантом отримання якісної, неупередженої та правдивої інформації про господарську діяльність підприємства є сформована на належному рівні облікова політика.

На облікову політику конкретного підприємства впливають: світові тенденції розвитку обліку, напрями удосконалення обліку в регіоні та національна облікова політика країни. Так, для всіх суб'єктів підприємницької діяльності визначені єдині методологічні правила ведення обліку на основі єдиного плану рахунків бухгалтерського обліку, форм звітності (фінансової, податкової, статистичної), типових форм первинних документів, облікових реєстрів аналітичного та синтетичного обліку за формами ведення бухгалтерського обліку тощо. Враховуючи чинну законодавчо-нормативну базу, єдині принципи та правила ведення обліку, кожне підприємство обирає та визначає свою облікову політику.

Облікова політика визначає основні завдання діяльності підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни у виробничому процесі та ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища.

Питання облікової політики відображено в працях таких науковців: С.М. Лайчук, Т.В. Барановської, Г.А. Белоусової, П.Є. Житного, К.І. Зубко, С.Л. Коротаєвої, Л.Д. Лисової, Л.З. Шнейдмана, П.Є. Житного.

Реформування бухгалтерського обліку відповідно до вимог ринкової економіки та міжнародних стандартів зумовило появу поняття «облікова політика», що має різне трактування у науковців. Проте слід зазначити, що облікова політика – це конкретизація суб'єктом господарювання предмета обліку і визначення методів первинного, поточного і підсумкового обліку господарських подій відповідно до завдань, пов'язаних з розвитком підприємства.

Облікова політика кожного підприємства містить правила, способи, методи, схеми та процедури, якими керуються працівники бухгалтерської служби й інші виконавці в процесі ведення обліку поточної фінансово-господарської діяльності підприємства і складання звітності.

Юридичною основою процесу формування облікової політики на кожному підприємстві є законодавчо-нормативні документи, які регулюють створення та функціонування того чи іншого типу підприємства в умовах різних форм власності, а також весь пакет законодавчих і нормативних актів, які стосуються бухгалтерського обліку та звітності підприємств.

Призначення облікової політики необхідно розглядати виходячи з призначення самого бухгалтерського обліку, складовою якого вона є. Науковцями виділено такі завдання бухгалтерського обліку:

1. Забезпечення збереження майна підприємства.
2. Впровадження ефективної системи контролю.
3. Визначення фінансових результатів.
4. Перерозподіл ресурсів у галузях економіки.

Серед переліку важливих завдань бухгалтерського обліку та облікової політики доцільно виділити такі:

- забезпечення збереження майна власника (власників);
- формування інформації власникам і керівництву підприємства для здійснення управління;
- забезпечення власника (власників) інформацією про фінансові результати діяльності підприємства;
- захист інтересів суспільства через загальносуспільне значення обліку.

Виконувати завдання збереження майна бухгалтерський облік був покликаний завжди і за будь-яких власників (незважаючи на те, держава то, чи юридична або фізична особа).

Важливим моментом є забезпечення можливості об'єктивно та своєчасно бачити фінансові результати від діяльності в розрізі, необхідному власнику (керівнику): у цілому на підприємстві та у розрізі структурних підрозділів. Розмір прибутків повинен відповідати інтересам власників. Але власники не завжди можуть змусити менеджерів усіх рівнів управління підприємством діяти в їх інтересах. У такому випадку саме бухгалтерський облік за допомогою своїх способів, методів, процедур, схем забезпечує захист інтересів власника.

Облікова політика як складова бухгалтерського обліку покликана забезпечувати виконання розглянутих функцій у будь-який момент та у будь-яких економічних системах.

Формування облікової політики має велике значення для підприємств різної величини, усіх форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності. Значною мірою від уміло сформованої

облікової політики буде залежати ефективність управління поточною господарською діяльністю підприємства і надзвичайно важливо – стратегія його розвитку на перспективу.

Отже, облікова політика як складова бухгалтерського обліку покликана забезпечувати виконання розглянутих функцій у будь-який момент та у будь-яких економічних системах.

Облікова політика підприємства повинна забезпечувати:

- повноту відображення в бухгалтерському обліку всіх фактів господарської діяльності;
- відображення у бухгалтерському обліку фактів господарської діяльності виходячи не тільки з їх правової форми, а й з економічного змісту фактів і умов господарювання;
- тотожність даних аналітичного обліку оборотам і залишкам. За відповідними рахунками синтетичного обліку на перше число кожного місяця, а також показників бухгалтерської звітності даним синтетичного та аналітичного обліку;
- раціональне і економне ведення бухгалтерського обліку виходячи з умов господарської діяльності та величини підприємства.

Відповідно до нормативно-правових документів, що регламентують порядок формування і розкриття облікової політики підприємств, кожен елемент облікової політики може мати кілька допустимих законодавством варіантів.

При формуванні облікової політики мають дотримуватися такі вимоги:

- активи і зобов'язання підприємства існують окремо від активів і зобов'язань її засновників та інших підприємств (допущення майнової відособленості);
- підприємство планує продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому (допущення безперервності діяльності);
- облікова політика підприємства застосовується послідовно з року в рік (допущення послідовності застосування облікової політики);
- факти господарської діяльності підприємства відносяться до того звітного періоду, в якому вони мали місце, незалежно від часу оплати (допущення тимчасової визначеності факторів господарської діяльності);
- облікова політика повинна формуватися шляхом вибору одного із альтернативних методів з декількох допускаються загально визначеними стандартами;
- щодо якогось одного конкретного питання, підприємство повинно використовувати, як правило, один вибраний спосіб ведення різних операцій в обліку, але в окремих випадках припустимо і доцільно паралельне застосування декількох способів;
- облікова політика підприємства затверджується керівником і є одним з основних документів, який визначає правила ведення бухгалтерського обліку на підприємстві в рамках стандартів обліку, визначених нормативними актами законодавства з бухгалтерського обліку.

Вибрані способи ведення бухгалтерського обліку повинні застосовуватися всіма структурними підрозділами підприємства, включаючи виділені на окремий баланс, незалежно від місця їх розташування.

Облікова політика, що є реалізацією одного і того ж методу бухгалтерського обліку, відрізняється на різних підприємствах. Можливість вибору конкретних способів оцінки, калькуляції, складу і порядку ведення рахунків, особливості їх використання – це становить ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики.

Отже, основне призначення і головне завдання прийнятої облікової політики – максимально адекватно відобразити діяльність підприємства, сформувати повну, об'єктивну і достовірну інформацію про неї, корисну для прийняття ефективних економічних рішень.